Sprawozdanie z projektu związanego z algorytmami operującymi na grafach

Adrian Nowosielski Cezary Skorupski

31.03.2022

Streszczenie

Dokument stanowi sprawozdanie z projektu **Grafy** realizowanego w ramach zajęć projektowych na Politechnice Warszawskiej. Sprawozdanie zawiera wyszczególniony opis aktualnego stanu projektu, zmiany w programie względem specyfikacji funkcjonalnej oraz wnioski z pracy nad projektem.

Spis treści

1	Zarys projektu 1		
2	Struktura programu2.1Struktura katalogów2.2Stuktura modułów2.3Szczegółowy opis modułów2.4Diagram modułów	1 1 1 2 3	
3	Struktury danych	4	
4	Kompilacja programu		
5	Przykładowe wyniki działania programu 5.1 Generowanie grafu	5 6 6 7	
6	Zmiany względem specyfikacji funkcjonalnej	8	
7	Podsumowanie pracy nad projektem		
8	Podsumowanie projektu 9		
9	Podział pracy w zespole 10		
10	Wnioski	10	

1 Zarys projektu

Projekt **Grafy** w języku C zakłada stworzenie programu, który będzie generował grafy o postaci kratki. Skrzyżowania kratek to węzły, a linie pionowe i poziome to krawędzie. Dodatkowo badane grafy są ważone, czyli to takie grafy, w których każdej krawędzi przypisana jest pewna wartość liczbowa dodatnia. W ramach projektu zespół miał na celu zaimplementowanie:

- Generowanie opisanego grafu w kratkę do pliku .txt z opisanym w specyfikacji funkcjonalnej formacie zapisu grafu.
- Czytanie grafu w kratkę z pliku o określonym w specyfikacji funkcjonalnej formacie.
- Algorytmu Breadth First Search-algorytmu umożliwiającego sprawdzenie, czy podany przez użytkownika graf jest spójny.
- Algorytmu Dijkstra-algorytmu umożliwiającego znalezienie najkrótszej drogi pomiędzy wybranymi przez użytkownika wierzchołkami.

Krokiem, z którym zespół musi się na końcu zmierzyć, to napisanie dokumentu sprawozdania podsumowującego dotychczasowe działania nad projektem.

2 Struktura programu

2.1 Struktura katalogów

Struktura katalogów w programie nie jest skomplikowana. Po wejściu do katalogu głownego programu znajdziemy w nim 3 katalogi:

- **Dokumenty-**katalog, w którym przechowywane są dokumenty projektowe(specyfikacja funkcjonalna,implementacyjna,sprawozdanie).
- Kod-katalog, w którym umieszczony jest cały kod potrzebny do uruchomienia programu.
- **Przyklady-**przykładowe pliki wejściowe i parametry uruchomienia programu.

2.2 Stuktura modułów

Program składa się z sześciu modułów:

- bfs_algorithm- zawiera implementacje algorytmu Breadth First Search
- dijkstra_algorithm- zawiera implementacje algorytmu Dijkstry
- errors- zawiera potencjalne błędy, które mogą wystąpić podczas działania programu

- graph- zawiera generowanie grafu w kratkę
- priority_queue- zawiera implementacje kopca, który jest potrzebny do algorytmu Dijkstry.
- read- zawiera funkcje, umożliwiające czytanie grafu z pliku .txt o określonym formacie.

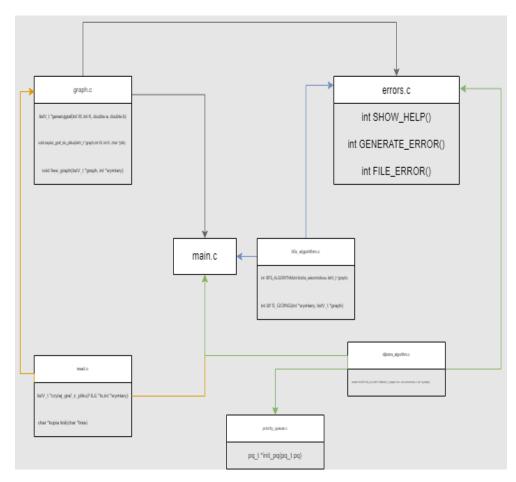
Każdy z modułów składa się z dwóch plików .c i .h, o odpowiedniej nazwie. Programem steruje plik main.c, który zawiera zawiera funkcje main całego programu oraz kluczowe makra. W każdym z modułów plik .h zawiera prototypy funkcji oraz ewentualne definicje stuktur, stałe oraz makra.

2.3 Szczegółowy opis modułów

- errors-moduł w którym umieściliśmy funkcje, które wywołują się w momencie podania nieprawidłowych danych wejściowych przez użytkownika. Zespół zdecydował się na takie rozwiązanie problemu wyświetlania się błędów z powodu wielu wywoływań błędów w funkcji main, co na pewno byłoby gorsze dla potencjalnego sprawdzania oraz przeglądania kodu(chodzi zespołowi o wypisywanie wielu funkcji printf w main.c).
- bfs_algorithm—w tym module umieściliśy niezbędne funkcje, które są potrzebne do działania algorytmu BFS, sprawdzającego spójność grafu. W module zawarte są również funkcje realizujące działanie kolejki FIFO, które są potrzebne do poprawnego działania algorytmu. Zespół zdecydował się nie przenosić implementacji kolejki do oddzielnego pliku z niepotrzebnej, wysokiej już liczby plików w programie.
- graph—w tym module zespół umieścił niezbędne funkcje do generowania grafu w kratkę, w którym są wszystkie połączenia pomiędzy grafami. Graf w programie jest przechowywany w postaci listy sąsiedztwa.
- dijkstra_algorithm—w tym module, zespół umieścił funkcję, która realizuje działanie algorytmu Dijkstra. Zespoł zaimplementował dwa podejścia do algorytmu dijkstry-podejście naiwne z gorszą złożonością obliczeniową(kwadratową) oraz podejściem z kopcem ze złożonością superliniową.
- read—w przedstawionym module zespół zaimplementował czytanie grafu z pliku .txt o ustalonym formacie. Czytanie z pliku odbywa się poprzez funkcję z biblioteki standardowej-sscanf.
- priority_queue—w przedstawionym module zespół napisał funkcję, które są niezbędne do działania kopca, który jest potrzebny do zaimplementowania lepszego podejścia pod względem szybkości działania do algorytmu Dijkstry.

2.4 Diagram modułów

W tej podsekcji, zespół przedstawia diagram modułów, czyli diagram, który służy do ilustracji organizacji i zależności pomiędzy modułami w projekcie:

Rysunek 1: Diagram modułów

3 Struktury danych

Zespół do sprawozdania postanowił dodać podaną sekcję i opisać w jaki sposób dane są przechowywane w pamięci komputera:

- Przechowywanie grafu-do reprezentacji grafu wykorzystujemy listę sąsiedztwa. Lista sąsiedztwa zamiast zwykłej tablicy jest realizowana za pomocą tablicy list liniowych. Każdy element listy jest strukturą złożoną z numeru wierzchołka, do którego prowadzi krawędź oraz wagi tego połączenia.
- Breadth First Search-w celu zaimplementowania algorymtu, zespół użył kolejki FIFO. Kolejka FIFO jest to liniowa struktura danych, w której nowe dane dopisywane są na końcu kolejki, a z początku kolejki pobierane są dane do dalszego przetwarzania.
- Dijkstra-w celu uzyskania lepszej złożoności obliczeniowej algorytmu, zespół podjął się zadania napisania algorytmu Dijkstry wykorzystując kopiec. Kopiec to struktura danych oparta na drzewie, w której wartości potomków węzła są w stałej relacji z wartością rodzica (w algorytmie wartość rodzica jest nie większa niż wartości jego potomka). Kopiec pozwala na szybkie znalezienie najmniejszego połączenia pomiędzy węzłami, co znacznie usprawnia złożoność obliczeniową.

4 Kompilacja programu

Skrypt makefile został wyposażony w 4 opcje:

- Kompilacja domyślna-kompiluję program standardowo, wszystkie pliki są kompilowane w standardowy sposób.
- Kompilacja w trybie mem-Kompiluje program z dodatkowymi informacjami, przydatnymi do sprawdzania np. wycieków pamięci w programie. Analiza wycieków pamięci odbywa się dzięki programowi Valgrind.
- Clean-wywołanie make z clean powoduje skasowanie wszystkich plików wykonywalnych oraz obiektowych.

5 Przykładowe wyniki działania programu

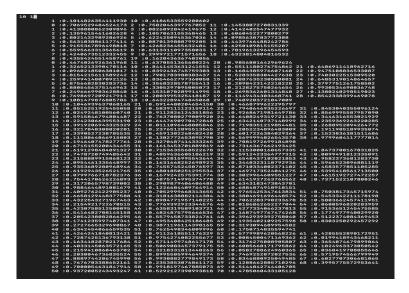
Przedstawione poniżej wyniki programu prezentują różne podejścia do uruchomienia programu grafy. Prezentujemy możliwości wszystkich zaimplementowanych flag tak, aby bardziej zarysować możliwości programu:

5.1 Generowanie grafu

Generowanie grafu odbywa się poprzez wpisanie odpowiedniej flagi –generate oraz parametrów podczas wywoływania programu:

W celu wygenerowania grafu nie potrzebujemy żadnego pliku wejściowego. Musimy jedynie dobrze napisać flagę, która generuje graf: ./grafy –generate [liczba wierszy] [liczba kolumn] [dolny przedzial wagi] [gorny przedzial wagi]

Po wpisaniu np. ./grafy –generate 10 10 0 1, do pliku tekstowego wczytuje nam się następujący format grafu:

Rysunek 2: Plik mygraph po wywołaniu flagi –generate

Program wyświetla również błędy przy niepoprawnym wywoływaniu generowania grafu:

```
aidian3k@natownica Grafy-main % ./grafy --generate 10 10 0
GENERATE_ERROR:
Podano nieprawidlowa liczbe argumentow do wygenerowania grafu
Prawidlowa konwencja generowania grafu:
--generate [liczba wierszy] [liczba kolumn] [waga dolna] [waga gorna]
```

Rysunek 3: Bład-flaga –generate

5.2 Czytanie z pliku

Czytanie z pliku również polega na wpisaniu odpowiedniej flagi podczas uruchomienia programu:

./generate -read [nazwa_pliku_z_grafem]

```
aidian3k@natownica Grafy-main % ./grafy --read mygraph
Program przeczytal graf, ale nie wie co z nim ma zrobic:(
```

Rysunek 4: Odpowiedź programu po wywołaniu flagi –read z plikiem

Oczywiście flaga –read obsługuje też podstawowe błędy takie, jak np. niepoprawny plik wejściowy:

```
FILE_ERROR:

Nie moge odczytac pliku z grafem-podano nieprawidlowy plik!
```

Rysunek 5: Błąd pliku we fladze -read

5.3 Algorytm Bread First Search

Algorytm BFS wywołujemy poprzez dodanie flagi –bfs przy uruchomieniu programu. Program daje nam wtedy odpowiedź na pytanie czy podany graf jest spójny, czy nie:

```
Wywolano prgram z flaga BFS,sprawdzam czy podany graf jest spojny:
Podany graf jest spojny!
aidian3k@natownica Grafy-main %
```

Rysunek 6: Wynik działania flagi –bfs

5.4 Algorytm Dijkstry:

Algorytm Dijkstry podobnie do algorytmu Breadth First Search jest uruchamiany poprzez wpisanie odpowiedniej flagi przy uruchomieniu programu. Przykład uruchomienia algorytmu:

./grafy –read [nazwa pliku z grafem] –dijkstra [wierzcholek a] [wierzcholek b] Po wywołaniu flagi program daje nam odpowiedź, jaka jest najmniejsza odległość pomiędzy wierzchołkami a i b:

```
aidian3k@natownica Grafy-main % ./grafy --read mygraph --dijkstra 1 3
Najkrotsze polaczenie pomiedzy wierzcholkiem 1, a wierzcholkiem 3
wynosi: 0.859687
aidian3k@natownica Grafy-main % ■
```

Rysunek 7: Wynik działania flagi –dijkstra dla wierzchołkow 1 i 3

Oczywiście tak jak w przypadku innych wyników działania programu, algorytm dijkstry jest odporny na podanie niepoprawnych arugmentów przez użytkownika. Na przykład błędem może być podanie wierzchołka, którego nie ma w podanym przez użytkownika grafie:

```
[aidian3k@natownica Grafy-main % ./grafy --read mygraph --dijkstra 100 101 INPUT_OUT_OF_RANGE_ERROR Podano wierzcholek, ktorego nie ma we wczytanym grafie
```

Rysunek 8: Wynik działania algorytmu dijkstra dla niepoprawnie podanych wierzchołków

Oczywiście w algorytmie dijsktry jest więcej możliwych błędów. Zostały one opisane w specyfikacji funkcjonalnej oraz sprawozdaniu(opisane w rozdziale 6).

6 Zmiany względem specyfikacji funkcjonalnej

Założeniem projektu od momentu zakończenia pisania specyfikacji funkcjonalnej było ścisłe trzymanie się planu programu, który był zawarty w specyfikacji funkcjonalnej. W procesie powstawania programu praca nad projektem zweryfikowała założone w specyfikacji funkcjonalnej idee i skłoniła zespół projektowy do zmiany następujących rzeczy:

• Usunięcie flagi —save-początkowo zespół zakładał, że dodanie dodatkowej flagi urozmaici program pod względem funkcjonalności. Niestety w ciągu pisania programu okazało się, że flaga —save jest zbędna i lepiej zastąpić flagę —save automatyzacją zapisu grafu po wywołaniu flagi —generate(zakładamy, że jeśli użytkownik ma już zapisany graf, to nie ma sensu go jeszcze raz zapisywać). Plusami rozwiązania problemu jest większa czytelność programu oraz brak zbędnych flag.

• Usunięcie błędów:

- INCORRECT_NUMBER_OF_ARGS-błąd zastąpiono błędem SHOW_HELP().
- UNKNOWN_FLAG-kompletne usunięcie flagi. Zespół uznał, że jeśli użytkownik wpisuje flagi, które nie są częścią programu, to program powinien wyświetlać podręcznego HELPA w celu pokazania możliwości programu.
- NO_OUT-usunięto z powodu usunięcia flagi -save.
- FILENAME_TAKEN-usunieto z powodu usuniecia flagi -save.
- COHERENT_ERROR-w programie graf zawsze jest spójny.
- INADEQUATE_NUMBERS_ERR-zastapiono innym błędem.
- INPUT_ERRzastapiono innym błędem.

• Dodanie nowych błędów

Podczas pisania programu zespół dodał błędy, których nie uwzględnił w specyfikacji funkcjonalnej:

Komunikat	Przyczyna
SHOW_HELP	Niepoprawny sposób uruchomienia programu.
GENERATE_ERROR	Niepoprawny sposób generowania grafu.
DIJKSTRA_ERROR	Niepoprawny sposób wywoływania algorytmu Dijkstra.
FILE_ERROR	Podano nieprawidłowy plik wejściowy.
INPUT_OUT_OF_RANGE	Podano wierzcholek, ktorego nie ma we wczytanym grafie.
WEIGHT_ERR	Podano niepoprawny przedział wag krawędzi.
MALLOC_ERR	Brakuje pamieci
INPUT_INT_ERR	Podano niedodatnia liczbe kolumn lub wierszy do generowania grafu!

7 Podsumowanie pracy nad projektem

Współpraca zespołowa podczas czasu trwania projektu przebiegała sprawnie i bez większych problemów. Problemem, który w pewnym momencie projektu zatrzymał zespół w działaniu była niewiedza o tym, jak właściwie ma wyglądać program pod kątem generowania oraz odczytywania grafu. Po konsultacjach projektowych, zespół wiedział, co ma robić i dalsza współpraca przebiegała właściwie. Wartym odnotowania współczynnikiem, który wpłynął na wydajność pracy zespołu było korzystanie z systemu kontroli wersji git. Dzięki systemowi kontroli wersji, zespół mógł sprawnie wymieniać się aktualnymi wersjami programu oraz analizować dokonane przez współpracownika zmiany w programie. Pomocne były także konsultacje projektowe, na których członkowie zespołu wyjaśniali zastosowane w programie rozwiązania oraz przydzielali sobie kolejne zadania. Pomagało to znacznie zorganizować pracę i zrozumieć program pod kątem konceptualnym. Podsumowując, współpraca projektowa była na zadowalającym poziomie mimo drobnych błędów i pozwalała na wspólne rozwiązanie problemu i uczenie się efektywnej pracy w zespole programistycznym.

8 Podsumowanie projektu

Projekt **Grafy** został całkowicie zrealizowany w dniach 24.02.2022 do 31.03.2022 przez Adriana Nowosielskiego oraz Cezarego Skorupskiego. W trakcie tego okresu zespołowi udało się stworzyć dokumentację składającą się ze specyfikacji funkcjonalnej oraz sprawozdania końcowego oraz działający program GRAFY z makefile'm. W celu zwiększenia intuicyjności oraz efektywności użytkowania programu przez użytkownika w programie jest wiele rodzjów błędów oraz pomocnych wskazówek, które ułatwiają korzystanie z programu. Zespół daje również możliwość własnego testowania programu pod kątem potencjalnych błędów oraz wycieków pamięci(w katalogu Przyklad są zawarte przykładowe niepoprawne dla programu grafy). W konsekwencji pracy nad obsługą błędów oraz wyciekami pamięci, dzięki programowi Valgrind, działanie programu w większości przypadków powinno być zgodne z oczekiwaniami.

9 Podział pracy w zespole

W tej sekcji przedstawimy tylko najważniejsze podziały pracy w zespole. Podczas projektu, staraliśmy się pracować razem nad problemami, dlatego w niektórych zadaniach jest wpisane, że zadanie zostało wykonane wspólnie, ponieważ nie robiła tego tylko jedna osoba. Podczas trwania projektu, zespół starał się pracować razem, by pracować efektywnej nad kodem i wiedzieć co się dzieje w danym momencie trwania projektu:

Specyfikacja funkcjonalna-Zadanie wspólne
Generowanie grafu-Cezary Skorupski
Czytanie grafu z pliku-Adrian Nowosielski
Algorytm BFS-Adrian Nowosielski
Implementacja kopca-Cezary Skorupski
Algorytm Dijkstry-Zadanie wspólne
Testowanie programu-Cezary Skorupski
Wprowadzenie kontroli błędów do programu-Adrian Nowosielski
Zwalnianie pamięci-Zadanie wspólne
Sprawozdanie-Zadanie wspólne

10 Wnioski

Projekt **Grafy** jest zadaniem, które pozwala na różnorodne podejście do problemu grafu i zaimplementowanie różnych rozwiązań, które znacznie wpłyną na szybkość oraz działanie programu. W przypadku algorytmu Dijkstra, czyli algorytmu, który może przeszukiwać grafy o bardzo dużej liczbie wierzchołków, pomocne jest zastosowanie narzędzia, które maksymalnie zmniejszy czas wyszukiwania najkrótszego połączania pomiędzy wybranymi wierzchołkami. Użyte w programie podejście do algorytmu Dijkstry poprzez kopiec pozwoliło ograniczyć problem szybkości działania algorytmu, ale zmniejszyła czytelność kodu poprzez pojawienie się nowych plików. Dodatkowo implementacja kopca do algorytmu Dijkstry zajęła zespołowi dużo czasu. Istotnym aspektem godnym poruszenia jest ograniczenia do zera wycieków pamięci w programie Grafy, które w przypadku języka C są często ciężkie do wykrycia. Do zwalniania pamięci okazało się potrzebne używanie dodatkowego oprogramownia, które pomagało zespołowi szukać wycieki pamięci, co znacznie ułatwiło pracę przy jej zwalnianiu.